

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

06 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Cobzac Elena

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Guzun Ion

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2020, în cauza penală privind-l pe

Olari Marin Xxxxx, născut la xxxxx, originar din or. Xxxxx, domiciliat r-nul Xxxxx s. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță:* 24.12.2019 – 27.03.2020;

2. *Instanța de apel:* 19.05.2020 – 01.12.2020;

3. *Instanța de recurs:* 04.02.2021 - 06.04.2021

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 27 martie 2020, Olari Marin Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal, la 13 (treisprezece) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

A fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpatul Olari Marin în folosul statului, cheltuielile judiciare în sumă de 18 130 lei.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, la data de 26 octombrie 2019, în intervalul orelor 12.40- 15.00 min., Olari M., aflându-se în s. Xxxxx r-nul Xxxxx, fiind în stare de ebrietate, în rezultatul unui conflict spontan apărut cu tatăl său, Olari Anatolie, din cauza că, ultimul refuza să îi transmită bani pentru tratamentul fratelui său, Olari Serghei, i-a aplicat tatălui său mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste corp, cauzându-i trauma asociată vertebro-medulară a toracelui și a membrilor inferioare și superioare, ruptura ligamentului longitudinal anterior între vertebrele cervicale V-VI și VI-VII, hemoragii la nivelul măduvei spinării cervicale, trauma toracelui, echimoze multiple la nivelul toracelui, hemoragii

multiple la nivelul toracelui și spatelui, fracturi ale coastelor V,VI, VII, VIII pe dreapta și III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X pe stânga, echimoze factura osului metacarpian II pe stânga, leziuni ce se califică ca fiind periculoase pentru viață și ce au generat șocul traumatic și hemoragie, ce a provocat decesul.

Astfel, acțiunile inculpatului Olari M. au fost calificate de către prima instanță conform prevederilor art. 201¹ alin (4) Cod penal.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1 Procurorul, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea cheltuielilor judiciare și emiterea unei noi decizii, prin care a-l obliga pe Olari M. să achite cheltuielile judiciare în mărime de 18 130 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- sentința este neîntemeiată în partea respingerii încasării cheltuielilor judiciare și urmează a fi casată;

- instanța de judecată, în mod eronat l-a eliberat pe Olari Marin de achitarea cheltuielilor judiciare în prezenta cauză penală, ori în cadrul examinării cauzei penale în instanța de judecată nu s-a constatat că, achitarea cheltuielilor de judecată de către inculpat ar influența asupra situației sale;

- instanța de judecată, procedând în modul descris mai sus, a pronunțat o sentință în partea ce privește cheltuielile judiciare, ce este contrară legii;

3.2 La 10 aprilie 2020, inculpatul, Olari Marin, prin care a solicitat rejudecarea cauzei, deoarece nu este de acord cu sentința.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- învinuirea adusă a fost bazată pe intuiții, bănuieli și presupuneri;

- în instanța de judecată nu a fost aduse careva probe ce ar demonstra vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate, deoarece nu a fost întocmit nici un raport de expertiză ce ar depista careva urme a infracțiunii, dar l-au condamnat pe baza unor impresii, fiindu-i încălcate drepturile la un proces echitabil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2020, a fost respins ca nefondat apelul procurorului și admis apelul inculpatului, fiind casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost achitat Olari M., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat, că analiza probelor prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, indică la faptul, că probatoriul existent la care se referă instanța în sentință, în nici un caz nu demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, concluzia fiind una pripită și absolut nefondată, motiv pentru care sentința urmează a fi casată.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, instanța de apel a constatat că, instanța de fond a stabilit incorect starea de fapt, ce nu corespunde probelor din dosar, ce au fost apreciate incorect, astfel prima instanță eronat a ajuns la concluzia de a fi recunoscut vinovat Olari Marin, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, adică *violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei manifestată prin maltratare și alte acțiuni violente, acțiuni soldate cu decesul ei*.

Subsecvent, instanța de apel a conchis că, prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită normelor legale, or, concluziile primei instanțe cu privire la condamnarea inculpatului Olari Marin sunt neîntemeiate, iar instanța de fond nu a luat în considerare că, fapta nu a fost comisă de Olari Marin, iar concluziile instanței de fond sunt pripite referitor la materialul probator, astfel acestea nefiind apreciate fiecare în parte și în ansamblu din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și coroborării lor.

Deci, instanța de apel a considerat pripită concluzia instanței de fond privind confirmarea vinovăției inculpatului Olari Marin, în comiterea infracțiunii imputate de maltratare a unui membru al familiei, or, nici una dintre probele administrate în instanța de fond, nu au confirmat că, Olari Marin având scopul de a se răzbuna, a aplicat violența față de tatăl său Olari Anatolie, acțiuni ce au dus la decesul acestuia.

În sensul declarat, instanța de apel a reținut argumentele invocate de către inculpat în apelul declarat și anume faptul că, la cauză este omisiunea procurorului de a acționa prompt, or, acuzatorul de stat a indicat că, inculpatul Olari Marin avea scopul de a se răzbuna pe tatăl său, pentru că, ultimul ducea banii la mătușa sa, dar la materialele cauzei nu a fost prezentată nici o probă care ar confirma această ipoteză.

În viziunea instanței de apel, la caz, nu este anexată nici o probă ce ar demonstra vinovăția lui Olari Marin în comiterea infracțiunii imputate, or, potrivit procesului verbal de cercetare la fața locului din 04.11.2019, a fost efectuată cercetarea la domiciliu lui Olari Marin, ce aparține cu drept de proprietate lui Olari Serghei, Olari Anatolie, Olari Marin și Olari Valentina, de unde a fost ridicat un hanorac de culoare verde cu pete asemănătoare de sânge pe el, un maiou, o pereche de pantaloni de culoare albastră, pe care sunt pete asemănătoare sîngelui (f.d. 94, vol. I), însă, asupra acestor lucruri nu a fost efectuat un raport de expertiză, ce ar clarifica dacă petele asemănătoare sîngelui de pe aceste lucruri sunt sau nu sânge a lui Olari Marin, sau ale lui Olari Anatolie, cui aparțin aceste pete de sânge și cui aparțin aceste haine.

Mai mult ca atât aceste lucruri nici nu au fost recunoscute ca corpuri delictive și anexate la materialele dosarului, astfel, acest proces verbal nu are nici o valoare probatorie, ce ar clarifica circumstanțele cauzei și ar demonstra că, inculpatul ar fi săvârșit infracțiunea imputată lui, iar faptul că, hanoracul de

culoare verde, un maiou, o pereche de pantaloni de culoare albastră aparțin inculpatului, la fel nu a fost demonstrat, or, doar martorul Poiana Victor a declarat că, „...la data de 25.10.2019, Olari Marin a intrat în casă, fiind îmbrăcat într-o pereche de blugi de jens de culoare albastră și o scurtă neagră...”, astfel nu s-a dovedit apartenența hainelor ridicate prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 04.11.2019.

La fel, instanța de apel a reținut și faptul că, nici unul din martorii audiați atât în cadrul urmăririi penale, cât și în instanța de fond nu au declarat că, Olari M. i-ar fi cauzat vătămări corporale grave lui Olari A., care în urma acestora au dus la decesul ultimului.

Mai mult, instanța de apel a reținut că, rapoartele de expertiză anexate la materialele cauzei nu demonstrează vinovăția inculpatului, or, prin raportul de expertiză judiciară nr. 201905O0354 din 04.12.2019, au fost examinate hainele victimei pe care sunt urme de sânge și care pot aparține ultimului, iar prin raportul de expertiză judiciară 201912C0130 din 22.11.2019, au fost depistate traumele ce au dus la decesul victimei Olari Anatolie, la caz, nu este anexat nici un raport de expertiză ce ar demonstra prezența urmelor de sânge ale victimei, pe hainele inculpatului sau careva urme ale inculpatului la locul comiterii infracțiunii, or, prin procesul verbal de cercetare la fața locului din 27.10.2019, rezultă că a fost supus cercetării locul, unde a fost depistat cadavrul cet. Olari Anatolie și hainele ultimului, și s-a stabilit că, acesta era poziționat la o distanță de 60-80 metri de la gospodăria cet. Budac Elena lângă un tufiș de măcieși, de unde au fost ridicate hainele persoanei decedate.

La emiterea sentinței de condamnare, instanța s-a bazat pe declarațiile martorilor, însă nici unul din martorii audiați atât în instanța de fond, cât și la urmărirea penală nu au indicat direct că, l-ar fi văzut pe Olari Marin în ziua de 26.10.2019 cu tatăl său Olari Anatolie. Astfel, doar declarațiile martorilor date la urmărirea penală, care sunt contradictorii cu cele din ședința de judecată, nu pot fi suficiente pentru a convinge un observator obiectiv că bănuiala este rezonabilă, iar pentru a susține o bănuială rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a menționat faptul că, la materialele dosarului nu există nici o probă care ar confirma concluziile procurorului și instanței de fond precum că, la data de 26.10.2019, Olari Marin la maltratată pe tatăl său, prin acțiuni violente, soldate cu decesul ultimului, or, conflictele anterioare ce au avut loc între inculpat și victimă nu pot fi puse la baza învinuirii în comiterea unei infracțiuni soldată cu decesul victimei, la caz, învinuirea este bazată doar pe presupuneri care nu au un suport probator.

Alte probe puse la baza sentinței de condamnare a inculpatului Olari Marin, sunt declarațiile martorilor Bordeian Galina, Poiană Victor, Bordeianu Haralampie și Cașcaval Dumitru, însă toți acești martori au declarat că, numai

au auzit că, sunt conflicte între feciori cu Olari Anatolie, însă, nimeni nu a văzut și totodată nu cred, că Olari Marin ar fi săvârșit asemenea faptă.

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile bănuțului Olari Marin, date în cadrul urmăririi penale, potrivit cărora ultimul a declarat că, *„...vina în comiterea infracțiunii nu o recunoaște, în ziua de 26.10.2019, l-a căutat pe tatăl său, pentru ca acesta să-i dea bani pentru tratamentul fratelui său Olari Serghei, la care Olari Anatolie a început să strige, el s-a enervat și i-a aplicat două lovituri în regiunea coastelor, la care a căzut jos, iar el a plecat acasă...”* (f. d. 183-184), fiind audiat în calitate de învinuit a declarat că, *„...recunoaște vinovăția parțial și că își menține declarațiile date în calitate de bănuț...”* (f.d. 188), dar prin aceste declarații ultimul a recunoscut că, i-a aplicat victimei Olari Anatolie două lovituri în regiunea coastelor, dar nu a recunoscut săvârșirea infracțiunii soldată cu decesul victimei, astfel, instanța de fond și-a motivat sentința pe presupuneri că, inculpatul l-a maltratat pe tatăl său, iar aceste acțiuni au dus la decesul ultimului, or, probe pertinente în acest sens nu au fost anexate la materialele cauzei.

Prin urmare, în opinia instanței de apel, prin două lovituri în regiunea coastelor, nu poate surveni moartea victimei, iar celelalte leziuni, ce sânt multiple și localizate în diferite regiuni ale corpului stabilite prin raportul de expertiză judiciară 201912C0130 din 22.11.2019, nu s-a demonstrat că, au fost cauzate de către Olari Marin, or, acesta a recunoscut doar două lovituri, în urma căruia victima a căzut jos, iar el a plecat acasă.

Astfel, în viziunea instanței de apel, anume declarațiile martorilor Bordeian Galina, Poiană Victor, Racoviț Rodion, Bordeianu Angela, Bordeianu Haralampie și Cașcaval Dumitru, Poiană Victor, stabilesc nevinovăția lui Olari Marin și coroborează cu declarațiile acestuia, ori, toți au declarat că, Olari Marin nu era în stare să comită așa faptă.

Tot aici, instanța de apel a considerat întemeiat argumentul invocat de către inculpatul Olari Marin și anume faptul că, în materialele cauzei și în baza analizei tuturor probelor administrate pe dosar, se constată că învinuirea adusă lui, este bazată pe presupuneri, ce nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, nu au fost administrate probe ce ar fi demonstrat vinovăția inculpatului.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar, declarat de către procuror, care invocând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului invocă:

- instanța de apel reformând total sentința, nu a luat măsurile necesare pentru ca probele concludente și utile, prezentate de partea acuzării să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel ca toate elementele de fapt să aibă

o relevanță juridică, iar prin această inactivitate, instanța de apel a încălcat exigențele art. 414 Cod de procedură penală;

- discrepanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte importante, au avut drept consecință pronunțarea unei soluții pripite, or cum se explică faptul că, nemijlocit inculpatul Olari Marin fiind audiat în calitate de bănuț (f.d.183-184 V.I), a relatat cu lux de amănunte cum: „... în cadrul certții care s-a iscat spontan, i-a aplicat tatălui său (Olari Anatolie) două lovituri în regiunea coastelor de la care victima a căzut jos, conflict care după cum susținea Olari Marin în calitatea sa de bănuț, a avut loc în jurul orelor 12.30-13.00”;

- aceste declarații au fost menținute și în cadrul audierii lui Olari Marin, în calitate de învinuit (f.d.188, v.I), or se constată că, atât la etapele respective, cât și în cadrul cercetării judecătorești în ambele instanțe de judecată, inculpatul nu a pretins că la aceste audieri, s-ar fi aflat sub influența fizică sau psihică, manifestată prin diferite metode coercitive și opresive, din partea colaboratorilor de poliție sau procuror, în vederea autoicriminării acestei infracțiuni, respectiv inculpatul a beneficiat util de drepturile sale de apărare;

- faptul că inculpatul Olari M. îl căuta pe tatal său, pentru ca ultimul să îi transmită bani pentru tratamentul fratelui său Olari Serghei, este probat prin însăși declarațiile martorului Olari Valentina (f.d. 148-150 v.I);

- relevante în acest sens sunt și declarațiile martorului Poiana Victor, care a concretizat în cadrul audierii că, inculpatul anterior niciodată nu întreba de tatal său, fapt ce i s-a părut ciudat, circumstanță importantă ce indică faptul, că la data comiterii faptei infracționale, anume inculpatul Olari Marin îl căuta pe tatăl său, având un scop bine determinat să ceară bani pentru tratamentul fratelui Olari Sergiu, respectiv doar inculpatul la data producerii evenimentului infracțional a interacționat direct cu victima, aplicând violența asupra dânsului;

- faptul că, declarațiile persoanelor nominalizate coroborează cu alte probe și ponderea acestora au o importanță majoră, reiese nemijlocit și din declarațiile martorului Bordeianu H. (f.d.72-73 V.I), care a concretizat precum că, în dimineața zilei de 26.10.2019, a observat victima Olari Anatolie, ducându-se cu caprele sale spre pășunea din pădure. Acesta nu prezenta semne vizibile de agresare, ca mai apoi în jurul orelor 12:00-13:00, observându-l și pe fiul victimei (inculpatul Olari Marin), care la fel se îndrepta spre pădure;

- din conținutul procesului-verbal de confruntare, efectuat între martorul Olari Valentina și învinuitul Olari Marin, se desprinde că la îndemnul dînzei Olari Marin, a mers să-l caute pe tatăl său, pentru a cere bani (f.d. 26 V-II);

- însăși Olari Marin a confirmat inițial agresarea lui Olari Anatolie, inculpatul justificându-și acțiunile sale prin indiferența manifestată de tatăl sau, față de fratele Olari Sergiu, în privința căruia se impunea necesitatea internării într-o instituție medicală;

- instanța de apel nu a depus efortul necesar, la studierea materialelor cauzei penale și pripit a concluzionat precum că, fapta nu a fost săvârșită de inculpatul Olari Marin, astfel încât a lăsat fără apreciere una din probele decisive prezentate de către acuzare, raportul de expertiză judiciară 201912C0130 din 22.11.2019, prin concluziile căruia se constată că, pe cadavrul cet. Olari Anatolie au fost depistate leziuni, ce se califică ca fiind periculoase pentru viață și care au generat șocul traumatic și hemoragie, care a provocat decesul, legătura dintre vătămările corporale și deces fiind directă, probă ce are relevanță faptică, or însăși inculpatul inițial a relatat că, l-a agresat pe victimă, aplicându-i lovituri în regiunea coastelor;

- instanța de apel apreciind diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță probele oferite de către acuzare, a decis asupra irelevanței acestora deși analizându-le în mod obiectiv desprinde că, versiunile înaintate de inculpatul Olari Marin, nu au suport logic, or acestea au fost înaintate pentru a crea artificial o poziție de dezvinovățire, versiuni ce au fost răsturnate și combătute de martorii acuzării, care au negat că la data de 26.10.2019, inculpatul nu l-ar fi căutat pe victimă, sau în intervalul de timp în care a fost comisă crima, s-ar fi aflat în localitatea Bahmut;

- versiunea aleasă de către inculpatul Olari Marin aferent faptei imputate este combătută totalmente și prin informațiile prezentate din analiza operațională din 18.12.2019, prin care s-a constatat că, în perioada 26-27.10.2019, Olari Marin s-a aflat pe teritoriul s. Xxxxx raionul Xxxxx (fd.125-130 VI);

- victima Olari Anatolie, era un om liniștit și nu avea cu nimeni conflicte în afară de fiii săi care îl agresau, fapt ce confirmă că, Olari Marin era în relații ostile cu tatăl său;

- efectele profund dăunătoare între membrii familiei Olari, au afectat grav existența acesteia, or acestea au avut semnificație negativă, reieșind multiple certuri ce aveau loc, în cadrul căroră părinții (Olari Valentina și Olari Anatolie), deseori erau supuși violenței fizice de către fiii săi, Olari Marin și Olari Sergiu;

- aceste circumstanțe precum și că Olari Anatolie se afla în relații ostile cu fiul său, Olari Marin, au fost elucidate nemijlocit din declarațiile prezentate de succesorul părții vătămate Olari Galina, care a relatat că, anterior Olari Marin și Olari Serghei, au aplicat violența față de tatăl său Olari Anatolie. Mai indică succesorul părții vătămate că, din discuțiile purtate cu Olari Anatolie pînă la evenimentul infracțional, dânsul i-a mărturisit că, în momentul cînd familia Olari locuiau în mun. Chișinău, inculpatul Olari Marin l-a bătut crunt pe victimă astfel încât, i-a aplicat lovituri cu picioarele în regiunea gâtului și ca consecință fiind traumat și vorbea foarte greu;

- declarațiile succesorului părții vătămate Olari Galina, privitor la agresarea lui Olari Anatolie de către Olari Marin, au fost confirmate și de martorii Poiana Victor, Cașcaval Dumitru, Olari Valentina, Bordeianu Angela, Racoviță Radion, care au indicat că, au auzit inclusiv de la Olari Anatolie, precum că, fiul său Olari

M. a aplicat violența fizică față de el, relațiile fiind tensionate din cauza că, victima nu aducea banii din pensie acasă și că făcea murdărie prin casă;

- cruzimea cu care a acționat inculpatul, fac dovada motivului de răzbunare, năzuința făptașului de a lipsi de viață victima, or cum se explică faptul prezenței pe corpul lui Olari Anatolie a multiplelor leziuni corporale în regiuni extrem de vitale a corpului omenesc, respectiv declanșarea decesului în rezultatul șocului hemoragie și traumatic, era inevitabilă;

- conflictul iscat dintre partea vătămată Olari Anatolie și inculpatul Olari Marin, în condițiile unei contrareacții ale făptașului, care a manifestat o comportare agresivă, emoțional irascibilă, chiar și în legătură cu un pretext obiectiv ce persista la moment, nu justifică aplicarea violenței asupra tatălui său Olari Anatolie, care a fost victima acestei crime;

- în speță, se constată că, instanța de apel nu a luat măsurile necesare, ca probele concludente și utile, prezentate de partea acuzării să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel că, toate elementele de fapt să aibă o relevanță juridică, iar prin această inactivitate, instanța de apel a provocat o stare de incertitudine și neclaritate cu privire la soluția de achitare a lui Olari Marin, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, când eroarea admisă nu poate fi corectată la această etapă a procedurilor.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, Colegiul penal lărgit evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta sau nevinovăția acestuia și temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Reieșind din sumarul recursului declarat de procuror, se constată că acesta este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocând următoarele cazuri de casare: *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, or motivarea soluției este expusă neclar.* Criticile autorului recursului, în esență, se referă la faptul că, instanța de apel a adoptat o hotărâre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care l-a achitat pe Olari M., de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, fără o apreciere corespunzătoare a totalității probelor administrate la caz, cu evaluarea acestora în mod direct, ce confirmă vinovăția inculpatului în fapta imputată de către partea acuzării.

Verificând criticile expuse de titularul cererii de recurs, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel, judecând

apelul nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție pripită. În cele din urmă, de către instanța de apel au fost formulate unele concluzii nefondate, iar prin aceasta, *inter alia*, fiind încălcată obligația instanței de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul garanțiilor subsecvente procesului echitabil, fapt prin care s-a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) din art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Pentru a statua asupra acestei concluzii, Colegiul penal lărgit evidențiază într-un prim aspect faptul, că principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecătii, în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu. Prin urmare, atunci când unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație în acest sens, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente, care ar dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat. Pentru a conchide asupra celor expuse, probatoriul administrat în cauză urmează a fi apreciat după intima convingere a judecătorului, care trebuie să se bazeze pe prevederile legii procesual-penale și pe analiza coroborată a tuturor probelor sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Efectuând o analiză textuală a părții motivate a deciziei instanței de apel se deduce, că aceasta nu cuprinde relevarea considerentelor ce ar fi clare și întemeiate legal asupra concluziilor formate în rezultatul verificării sentinței contestate de apelanți, în raport cu motivele invocate și circumstanțele reale ale acestei cauze.

Deci, în speță, este necesar ca în mod judicios, cu o argumentare temeinică și suficientă, să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor existente, având în vedere că, lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea acestei proceduri.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit relevă, că instanța de apel atunci când constată că, fapta nu a fost săvârșită de inculpat, urmează să-și argumenteze soluția prin prisma tuturor probelor acumulate în dosar, care trebuie apreciate multilateral și obiectiv. În acest sens, se are în vedere faptul că, așa cum s-a punctat deja mai sus, instanța de apel la judecarea cauzei trebuia să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatului, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și să constate dacă fapta prevăzută de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, a fost sau nu săvârșită de inculpat.

Astfel, verificând asupra principiului respectării normelor de drept procesual menționate, Colegiul penal lărgit constată că, potrivit rechizitoriului, Olari M. a fost învinuit de către organul de urmărire penală de săvârșirea

infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin (4) Cod penal, *violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei manifestată prin maltratare și alte acțiuni violente, acțiuni soldate cu decesul victimei.*

În continuare, prima instanță a adoptat o sentință, prin care Olari M. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin (4) Cod penal.

Prin urmare, nefiind de acord cu soluția adoptată de către prima instanță, partea acuzării și inculpatul au atacat sentința cu apeluri. La rândul său, instanța de apel, a pronunțat o hotărâre nouă, prin care, l-a achitat pe Olari M., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Astfel, instanța de apel în urma analizei și cercetării probelor a menționat că: *"la materialele dosarului nu există nici o probă ce ar confirma concluziile procurorului și instanței de fond precum că, la data de 26.10.2019, Olari Marin la maltratat pe tatăl său, prin acțiuni violente, soldate cu decesul ultimului, or, conflictele anterioare care au avut loc între inculpat și victimă nu pot fi puse la baza învinuirii în comiterea unei infracțiuni soldată cu decesul victimei, la caz, învinuirea este bazată doar pe presupuneri care nu au un suport probator."*

Ulterior în partea motivată, instanța de apel stabilește, că *"... instanța de fond a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile bănuitului Olari Marin date în cadrul urmăririi penale, potrivit cărora ultimul a declarat că, „...vina în comiterea infracțiunii nu o recunoaște, în ziua de 26.10.2019 la căutat pe tatăl său, pentru ca acesta să-i dea bani pentru tratamentul fratelui său Olari Serghei, la care Olari Anatolie a început să strige, el s-a enervat și i-a aplicat două lovituri în regiunea coastelor la care a căzut jos, iar el a plecat acasă..." (f. d. 183-184), fiind audiat în calitate de învinuit a declarat că, „...recunoaște vinovăția parțial și că își menține declarațiile date în calitate de bănuit..." (f.d. 188), dar prin aceste declarații ultimul a recunoscut că i-a aplicat victimei Olari Anatolie două lovituri în regiunea coastelor, dar nu a recunoscut săvârșirea infracțiunii soldată cu decesul victimei, astfel, instanța de fond și-a motivat sentința pe presupuneri că, inculpatul l-a maltratat pe tatăl său, iar aceste acțiuni au dus la decesul ultimului, or, probe pertinente în acest sens nu au fost anexate la materialele cauzei."*

Deci, reieșind din concluziile expuse mai sus, de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, Colegiul penal lărgit constată că, acestea sunt contradictorii, adică pe de o parte, se reține că, nu există nici o probă ce ar confirma concluziile procurorului, însă ulterior instanța de apel face referire și descrie declarațiile lui Olari M., date în calitate de bănuit, prin care a recunoscut că, i-a aplicat victimei Olari Anatolie două lovituri în regiunea coastelor, totodată instanța de apel menționând că, instanța de fond și-a motivat sentința pe presupuneri și că, probe pertinente nu au fost anexate la materialele cauzei, instanța de apel întemeindu-și concluzia pe declarațiile inculpatului, precum că *„acesta a recunoscut doar două lovituri, în urma cărora victima a căzut jos, iar el a*

plecat acasă”, fără a aprecia declarațiile acestuia în cumul cu totalitatea probelor administrate în cauză. Astfel, Colegiul penal lărgit consideră concluziile instanței de apel menționate supra, ca fiind confuze și care nu se conciliază reciproc.

În continuare, în susținerea concluziilor privind achitarea inculpatului Olari M., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, instanța de apel a indicat că: *„La emiterea sentinței de condamnare, instanța s-a bazat pe declarațiile martorilor, însă nici unul din martorii audiați atât în instanța de fond, cât și la urmărirea penală nu au indicat direct că, l-ar fi văzut pe Olari Marin în ziua de 26.10.2019, cu tatăl său Olari Anatolie.”*

Astfel, Colegiul constată că, din declarațiile tuturor părților audiate și materialele cauzei descrise în decizie, instanța de apel a analizat și a apreciat doar declarațiile inculpatului și declarațiile parțiale ale martorilor, fără a evalua celelalte probe și fără a efectua o analiză a acestora, cu aprecierea fiecărei probe în parte, cu expunerea asupra admisibilității sau inadmisibilității probei, ignorând totalmente probele administrate la caz, precum și în instanța de apel. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a reda declarațiile participanților la proces, dar și de a expune esența acestor depoziții și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

La acest capitol Colegiul remarcă că, în instanțele de fond au fost examinate următoarele probe și anume:

- declarațiile lui Olari Marin, date în calitate de bănuit, la data de 06 noiembrie 2019 (f.d.183-184 V.I), care a relatat că, la data de 26.10.2019, în jurul orelor 09.00, a mers la domiciliul mamei sale, Olari Valentina, să-i ceară bani pentru tratamentul fratelui său, Olari Serghei. Maică-sa i-a reproșat că, urmează să ceară bani, inclusiv și de la tatăl său, Olari Anatolie. Indignat de indiferența părinților săi, s-a deplasat la deal spre casa mătușii sale, Olaru Galina, pentru a-i întoarce o datorie, ulterior în cadrul discuției cu aceasta a întrebat-o dacă nu l-a văzut pe taică-său (Olari Anatolie), ca mai apoi dânsul a mers în pădure și ajungând în vârful unui deal, a observat victima care păștea caprele. I-a explicat problema cu fratele său, Olari Sergiu, care urma să facă un tratament, în acest sens cerându-i aportul său, la ce victima a refuzat categoric să-i transmită suma de 500 lei, fapt ce l-a enervat mult, **astfel încât în cadrul certii ce s-a iscat spontan, i-a aplicat tatălui său (Olari Anatolie) două lovituri în regiunea coastelor, de la care victima a căzut jos**, conflict ce, după cum susținea Olari Marin, în calitatea sa de bănuit, a avut loc în jurul orelor 12.30-13.00;

- declarațiile lui Olari M., date în calitate de învinuit, la data de 06 noiembrie 2019 (f.d.188 v. I), care a menționat că, **vina în săvârșirea infracțiunii incriminate o recunoaște parțial și își menține declarațiile date în calitate de bănuit;**

- declarațiile martorului Olari V., date la faza urmăririi penale, la data de 08 noiembrie 2019 (f.d.150 v. I), care a indicat că, la ei a venit fiul său Olari M. și i-a dat suma de 1000 lei, pentru tratamentul fiului său Olari S. **și i-a comunicat să meargă și la tatăl său Olari A., pentru ca ultimul să ajute pentru tratamentul fiului lor, la care Olari M. a mers în deal în direcția gospodăriei lui Olaru G.** Ulterior, în timp ce se afla cu Olari V. și Poiana V., la domiciliul lui Olaru V., **la ei a venit fiul Olari M., care a întrebat-o dacă nu l-a văzut pe tatăl său Olari A.,** deoarece a fost la mătușa sa Olaru G., care i-a comunicat că, fără voia lui Olari A. nu dă careva bani, **ulterior Olari M. s-a ridicat din nou la deal, spre gospodăria Galinei Olari. Bordeaianu A. i-a comunicat că, Marin i-a spus că, l-a bătut pe tatăl său, pe drumul cum te duci la Radu.** Referitor la relațiile dintre fostul său soț Olari A. și fiul său Olari M. a comunicat că, acestea erau tensionate, din cauza că soțul nu aducea banii acasă;

- declarațiile martorului Bordeaianu A., date în cadrul urmăririi penale, la data de 29.10.2019 (f.d.44 v. I), care a comunicat că, **Olari A. se afla în relații ostile doar cu fiii săi, Olari M. și Olari S.** Din cuvintele lui Timotei, care era fratele Valentinei Olari, a înțeles că Olari S. a spus că **omorul a fost săvârșit de către fratele său Olari M., cu care tatăl său era în relații ostile;**

- declarațiile martorului Poiana V., date în cadrul urmăririi penale, la data de 08 noiembrie 2019 (f.d.59 v. I), care a declarat că, la ei la domiciliu a venit Olari M., **care a întrebat dacă nu l-a văzut pe tatăl său,** i s-a părut stranie întrebarea, deoarece cunoaște că, **relațiile dintre ei erau proaste și Marin nu întreba niciodată de tatăl său.** De mai multe ori l-a văzut bătut pe Olari A., iar la întrebarea cine l-a bătut, el comunica că l-a bătut ori Olari M., ori fratele său Olari S.; la fel în ședința de judecată martorul în cauză a menționat că se mai auzea prin sat că, Olari M. l-a bătut pe tatăl său Olari A.;

-declarațiile martorului Bordeianu H., date în cadrul urmăririi penale (f.d.73 v. I), care a invocat că, la data de 26 octombrie 2019, pe la orele 10:00, la marginea satului, pe imaș l-a întâlnit pe Olari A. Ulterior, aproximativ **la orele 12:00-13:00, l-a văzut pe Olari M., care se deplasa în direcția pășunii din extravilanul satului. Despre Olari M. poate comunica că, uneori îi mai agresa pe părinți;**

-declarațiile martorului Cașcaval D. și Racoviță R., date în cadrul urmăririi penale (f.d.50-52, 60-62 v. I), care au relatat că, din spusele lui Olari A., au înțeles că, acesta era bătut de fiii săi, Olari M. și Olari S. La data de 26 octombrie 2019, Olari M. era în gospodăria lui Olari G., după care a plecat, fiind aproximativ ora 12:00-12:30;

- raportul de expertiză judiciară 201912C0130 din 22.11.2019, conform căruia, pe cadavrul cet. Olari Anatolie s-au depistat leziuni corporale, trauma asociată: **vertebro-medulară, a toracelui și a membrelor superioare și inferioare, Trauma vertebro-medulară; ruptura ligamentului longitudinal anterior între vertebre cervicale V-VI și VI-VII, hemoragii la nivelul măduvei spinării cervicale. Trauma toracelui: echimoze multiple la nivelul toracelui, hemoragii multiple la nivelul toracelui**

și spatelui, fracturi ale coastelor V, VI, VII și VIII pe dreapta, III, IV, V, VI, VII, IX, X și XI pe stânga. Echimoze și excoriații multiple pe membre superioare și inferioare, fractura osului metacarpian II pe stânga (la nivelul mâinii propriu-zise). Excoriații pe față. Leziunile sus-indicate au fost produse prin acțiunea obiectului dur contondent, cu aproximativ 3-4 ore până la deces și ca periculoase pentru viață se califică ca vătămări corporale grave. Ele se află în legătură cauzală directă cu decesul. Moartea cet. Olari Anatolie a survenit în rezultatul asocierii leziunilor sus indicate, urmate de șocul traumatic și hemoragie. Trauma vertebro-medulară (la nivelul gâtului) se califică ca vătămări-corporale grave, periculoase pentru viață. **Trauma toracelui cu echimoze și fracturile costale multiple se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață.** Fractura osului metacarpian II pe stânga (la nivelul mâinii propriu-zise) se califică vătămări corporale medii. Excoriații pe față, echimoze și excoriații pe membrele superioare și inferioare se califică ca vătămări corporale neînsemnate. Din cauza că, leziunile sânt multiple și localizate în diferite regiuni ale corpului, se exclude formarea lor în urma căderii de la propria înălțime a corpului doar unele din aceste leziuni au putut fi produse în urma căderii; de exemplu, trauma vertebro-medulară (la nivelul gâtului) a putut surveni în urma căderii; excoriațiile pe față și membre superioare și inferioare au putut surveni în urma târârii. Cu asemenea leziuni decedatul putea să efectueze mișcări active (să se deplaseze, să se târâie etc.). La examenul toxicologic în sângele și urina cadavrului alcool etilic nu s-a depistat. Semne de hipotermie pe cadavru nu s-au depistat. Moartea a survenit cu aproximativ 12-36 ore înainte de examinare din 27 octombrie 2019, ora 18.36 (f.d. 82-86, vol. I).

Astfel, Colegiul constată că, instanța de apel nu a luat în considerație aceste declarații, cât și probele materiale prezentate de către partea acuzării, apreciind prioritar declarațiile inculpatului, precum că, „a aplicat lui Olari A. doar două lovituri, în regiunea costelor în urma cărora victima a căzut jos”, care are dreptul de a nu se autoincrimina și a făcut referire la declarațiile martorilor, în final concluzionând, că „nici unul din martorii audiați atât în cadrul urmăririi penale, cât și în instanța de fond nu a declarat cert, că Olari Marin i-ar fi cauzat vătămări corporale grave lui Olari Anatolie, care în urma acestora au dus la decesul ultimului”, fără a lua în considerație că, într-o cauză pot fi administrate atât probe directe, cât și indirecte. Astfel, dacă se constată că, au fost administrate probe directe sau indirecte relevante, ulterior se evaluează credibilitatea, fiabilitatea și forța lor probantă. Această din urmă evaluare se realizează mai întâi cu privire la fiecare probă în parte, iar mai apoi cu privire la toate probele administrate. Probele sunt suficiente atunci când, evaluate în ansamblul lor, permit organului judiciar să-și formeze o părere sau o convingere care să aibă aptitudinea să fie, la rândul ei, convingătoare.

Ca urmare, Colegiul constată că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia referitor la achitarea lui Olari M. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin (4) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, în contextul că nu există careva probe, ce ar confirma că Olari M. i-ar fi cauzat vătămări

corporale grave lui Olari A., ce au dus la decesul ultimului, prin ce a admis o eroare de fapt și anume discordanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții, decât cea pe care materialul probator o susține, instanța de apel urmând să aprecieze obiectiv toate probele.

Astfel, Colegiul conchide că instanța de apel, ignorând un cumul de probe administrate la dosar, a admis și a apreciat prioritar numai declarațiile inculpatului și cele selective ale martorilor, care și au fost puse la baza hotărârii de achitare în privința lui Olari M., fără o analiză în cumul a tuturor probelor prezentate de părți, neilucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date.

În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii nemotivate.

Rezumând cele menționate, Colegiul constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2 Cod de procedură penală). Contrar acestor stricte prevederi legale instanța de apel apreciat selectiv câteva probe, ignorând restul probelor, fără să le aprecieze pe fiecare în parte, ulterior pe toate în cumul și să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității lor, expunând temeiul respectiv și argumentând clar concluziile în decizia adoptată.

Din considerentele expuse, Colegiul penal statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență și contradicții în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, instanța de recurs conchide de a admite recursul ordinar declarat la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei în instanța de apel la rejudecare, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale

invocate în cererile de apel; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea o evaluare cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, respectiv în caz de adoptare a unei concluzii de vinovăție sau nevinovăție a inculpatului, să emită o soluție clară, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulietta, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe **Olari Marin Xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 29 aprilie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Guzun Ion